

ORTAÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

10

**ETKİNLİKLERLE
ÖĞRENİYORUM**

4. ÜNİTE

Ünite	Ahlaki Tutum ve Davranışlar
Kazanım	– İslam ahlakının konusu ve gayesini açıklar. – İslam ahlakında yerilen bazı davranışları ayet ve hadislerle açıklar.
Etkinlik Adı	Tamamlayalım

Boş bırakılan yerlere gelmesi gereken harfleri yazarak aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

» Ahlak kelimesi, Arapça **h** ... **l** ... kelimesinin çoğuludur.

» ... **i** ... **b** ... **t** bir insanın arkasından hoşlanmadığı şekilde konuşmak, bunu başkalarına aktarmaktır.

» ... **a** **s** ... **t** bir kimsenin sahip olduğu imkânları kıskanmak, bu imkânların ortadan kalkmasını istemektir.

» ... **i** **l** ... yapmak; insanları aldatmak, kandırmak ve karşı tarafı yanıltmaktır.

» ... **f** **t** ... **r** ... bir kimseyi asılsız olarak suçlamak, ona gerçekte olmayan kötülük ve kusur isnat etmektir.

» ... **s** **r** **a** ... genel olarak tutum ve davranışlarda ölçü dışına çıkmaktır.

» **s** **u** ... **z** ... **n** bir kişi hakkında kötü düşünmek ve kötü kanaate sahip olmaktır.

» **t** ... **k** **v** ... insanın her türlü kötülükten uzaklaşarak özü ile sözünün bir olmasıdır.

» **t** ... **c** **e** ... **s** ... **s** insanların gizli hâllerini, ayıp ve kusurlarını araştırmaktır.

» ... **a** **l** ... **n** gerçek dışı söz söylemek, asılsız bilgi ve haber vermektir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 10

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

2. ETKİNLİK

Ünite	Ahlaki Tutum ve Davranışlar
Kazanım	<ul style="list-style-type: none">– İslam ahlakının konusu ve gayesini açıklar.– Ahlak ile terbiye arasındaki ilişki kurar.– İslam ahlakında yerilen bazı davranışları ayet ve hadislerle açıklar.– Tutum ve davranışlarında ölçülü olmaya özen gösterir.
Etkinlik Adı	Eşleştirelim

Aşağıdaki hadislerin ilgili olduğu konu başlıklarını örnekteki gibi eşleştiriniz. (Not: Bir konu başlığıyla bir veya daha fazla hadis ilişkilendirilebilir.)

1	İSLAM AHLAKININ KONUSU VE GAYESİ	"Kardeşine bir söz söylediğinde o sana inanırken senin ona yalan söylemiş olman ne büyük bir ihanet!" (Ebû Dâvûd, Edeb, 71.)
2	İSLAM AHLAKININ KAYNAKLARI	"Ben güzel ahlakı (huyları) tamamlamak için gönderildim." (İmam Malik, Muvatta, Hüsnü'l-Huluk, 8.)
3	AHLAK İLE TERBİYE ARASINDAKİ İLİŞKİ	"Her doğan fitrat üzere doğar. Sonra anne babası onu Hristiyan, Yahudi veya Mecusi yapar" (Buhârî, Cenâiz, 92.)
4	İSLAM AHLAKINDA YERİLEN BAZI DAVRANIŞLAR	"Her duyduğunu söylemesi kişiye yalan olarak yeter." (Ebû Dâvûd, Edeb, 80.)	4
5	TUTUM VE DAVRANIŞLARDA ÖLÇÜLÜ OLMAK	"Ben muhakkak ki muallim olarak gönderildim." (İbn Mâce, Sünnet, 17.)
		"Söz ve davranışlarında ileri gidip haddi aşanlar helak oldular." (Müslim, İlim, 47/4.)
		"Orta yolu tutunuz, amellerinizi mükemmelleştirmeye ve Allah 'a yakın olmaya gayret ediniz." (Buhârî, Rikak, 81.)
		"Sevdiğin kimseyi ölçülü sev ki bir gün sevmeyeceğin bir kişi olabilir. Sevmediğin bir kimseyi de ölçülü şekilde sevme ki günün birinde çok sevdiğin bir kimse olabilir." (Tirmizî, Birr, 60.)
		"İnsanların gizli hâllerini araştırırsan ya aralarına fesat sokarsın ya da aralarında neredeyse fesat çıkmasına neden olursun." (Ebû Dâvûd, Edeb, 37.)
		Hiz. Aişe'ye Hiz. Muhammed'in (s.a.v.) ahlakı sorulunca o, şu cevabı vermiştir: "Siz Kur'an okumuyor musunuz? O'nun ahlakı Kur'an'dı." (Müslim, Salatü'l-Müsafirin, 139.)
		"Birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun." (Buhârî, Edeb, 62.)

Ünite	Ahlaki Tutum ve Davranışlar
Kazanım	– İslam ahlakında yerilen bazı davranışları ayet ve hadislerle açıklar.
Etkinlik Adı	Bir Ayet-Bir Hadis

İslam ahlakında yerilen davranışlarla ilgili ayet ve hadis örnekleri bularak aşağıdaki kutucuklara yazınız.

İFTİRA Bir Ayet:

GIYBET Bir Hadis:

HASET Bir Ayet:

SUIZAN Bir Hadis:

HİLE Bir Ayet:

İSRAF Bir Hadis:

YALAN Bir Ayet:

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 10

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. ETKİNLİK

Ünite	Ahlaki Tutum ve Davranışlar
Kazanım	– Hucurât suresi 11-12. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.
Etkinlik Adı	Tamamlayalım

Verilen kelimeleri kullanarak aşağıdaki ayetlerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle tamamlayınız. .

ad	tövbe	alay	günahkârlar	yalanın
gıybetini	rahmeti	mücadele	zannın	tiksindiniz
ilgisizlikten	zalimler	kâfirlikle	kudreti	inkâr
iyi	fâsıklıkla	iman	yemekten	itaatsizlikten

"Ey ---- edenler! Erkekler diğer erkeklerle ---- etmesinler, onlar kendilerinden daha - - - - olabilirler. Kadınlar da diğer kadınlarla alay etmesinler, alay edilen kadınlar edenlerden daha iyi olabilirler. Birbirinizi ayıplamayın, birbirinize kötü - - - - takmayın. İman ettikten sonra ---- anılmak ne kötüdür! Günahlarına ---- etmeyenler yok mu, işte ---- onlardır. Ey iman edenler! ---- çoğundan sakının çünkü zannın çoğu günahdır. Gizlilikleri araştırmayın, birbirinizin - - - - yapmayın. Herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini - - - - hoşlanır mı? Bak bundan - - - -! Allah'a ---- de sakının. Allah tövbeleri çokça kabul etmektedir, ---- sonsuzdur."

(Hucurât suresi, 11-12. ayetler.)

Ünite	Ahlaki Tutum ve Davranışlar
Kazanım	<ul style="list-style-type: none">– İslam ahlakının konusu ve gayesini açıklar.– İslam ahlakında yerilen bazı davranışları ayet ve hadislerle açıklar.– Hucurât suresi 11-12. ayetlerde verilen mesajları değerlendirir.
Etkinlik Adı	Kavram Bulmaca

Aşağıdaki tanımlara karşılık gelen kavramları tablodan bularak işaretleyiniz. Geriye kalan kutucuklardan ulaşacağımız ayeti araştırınız ve ayetin mealini boşluğa yazınız.

1. İnsanın iyi veya kötü olarak vasıflandırılmasına yol açan manevi nitelikleri, huyları ve bunların etkisiyle ortaya konan iradeli davranışlar bütünü. (_____)

2. İnsanları aldatmak, kandırmak ve karşı tarafı yanıltmak. (_____)

3. Kesin olmayan bilgiye dayalı hüküm vermek. (_____)

4. Islah etmek, düzene koymak, idare etmek, eğitmek, gözetmek. (_____)

5. Mahremiyet ihlalinin İslam literatüründeki karşılığı. (_____)

6. Bir insanın arkasından hoşlanmadığı şekilde konuşmak, bunu başkalarına aktarmak. (_____)

7. Bir kişi hakkında kötü düşünmek ve kötü kanaate sahip olmak. (_____)

8. Maddi imkânları gereksiz yere tüketmek, tutum ve davranışlarda ölçü dışına çıkmak. (_____)

9. Bir kimsenin sahip olduğu imkânları kıskanmak, bu imkânların ortadan kalkmasını istemek. (_____)

10. Bir kimseye kasıtlı ve asılsız suç yüklemek, kara çalmak, çamur atmak. (_____)

11. Gerçek dışı söz söylemek, asılsız bilgi ve haber vermek. (_____)

12. Utanma, utanç duyma. (_____)

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 10

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

F	H	U	A	H	L	A	K	S	C
A	Û	N	A	Z	İ	U	S	Ü	T
R	G	R	A	T	E	S	İ	S	E
S	U	İ	R	E	L	S	F	S	R
İ	T	İ	Y	1	İ	1	T	E	B
Z	V	E	E	B	H	1	İ	C	İ
2	A	.	S	A	E	Y	R	E	Y
E	T	N	L	A	E	T	A	T	E
N	A	L	A	Y	H	R	.	A	R

AYET MEALİ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(.....)

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 10

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. Ahlak, "hulk" kelimesinin çoğuludur. "Hulk" ise Arapça bir kelime olup tabiat ve huy anlamlarını taşımaktadır. Arapçada insanın dış yapısı için "halk", iç veya manevi yapısı için "hulk" kelimesi kullanılır. Kavram olarak ahlak; tutum ve davranışların kaynağı mahiyetindeki ruhi ve manevi melekeleri, insanın olgunlaşmasını sağlamaya yönelik bilgi ve düşünce alanını ifade etmektedir. Ahlakın en önemli kaidesi, insanların iyiliğe yaklaşım kötülükten uzaklaşmasıdır.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Ahlak kavramının kökeni nedir?
B) Ahlak ilminin konusu nedir?
C) Ahlak kavramının tanımı nedir?
D) Ahlakın insan hayatındaki rolü nedir?
E) Halk ile hulk kelimeleri arasındaki anlam farklılığı nedir?
2. – "Andolsun ki Resulullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir." (Ahzâb suresi, 21. ayet.)
– "Sen (Hz. Peygamber) elbette yüce bir ahlak üzeresin." (Kalem suresi, 4. ayet.)

Verilen ayetlerde vurgulanan asıl düşünce aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) İslam ahlakının temel kaynağı Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sünnetidir.
B) Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sözleri ve uygulamaları Kur'an'ın yaşama geçirilmiş halidir.
C) Hz. Muhammed (s.a.v.), üstün ahlaki özellikleriyle Müslümanlar için bir hayat rehberidir.
D) İslam ahlakı, insanın kişiliğine olumlu etkiler yaparak onun davranışlarını güzelleştirir.
E) Ahiret hayatında mükâfat umanlar Hz. Muhammed'in (s.a.v.) yaşantısını örnek almalıdır.

3. **Aşağıdakilerden hangisi ahlak kavramının kapsamı içinde yer almaz?**

- A) Nass
B) Karakter
C) Huy
D) Tabiat
E) Mizaç

4. Ahmet öğretmen, dersi işlerken Hz. Muhammed'in (s.a.v.) güzel ahlaklı olmaya verdiği önemi vurguladıktan sonra, güzel ahlakın utanma duygusuyla ilişkisine ve bu duyguyu kaybetmenin güzel ahlaka karşı duyarsızlığa sebep olacağına değinmiştir.

Buna göre Ahmet öğretmen dersin devamında;

- I. "Hayâ etmediğin takdirde dilediğini yap!" (Buhârî, Edebü'l-Müfred, s. 597.)
II. "Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim." (İbn Hanbel, II, 381.)
III. "...Kötülüğün peşinden iyi bir şey yap ki onu yok etsin. İnsanlara da güzel ahlaka uygun biçimde davran!" (Tirmizî, Birr, 55.)

hadislerinden hangilerini örnek göstermiş olabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

5. **Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin söylediği ifade, İslam ahlak anlayışına ters düşmektedir?**

- A) Eslem: İslam ahlakı, nefsi kötülüklerden arındırarak insanı iyiye ve doğruya yönlendirir.
B) Emir: Utanma duygusu, ahlakın vicdanlara yerleşmesini sağlar.
C) Ömer: İslam ahlakının gayesi, insanın yaratılışına uygun bir hayat sürmesini sağlamaktır.
D) İrem: Ahlakın ilke ve prensipleri örf, adet ve geleneklere dayanır.
E) Nisanur: İslam ahlakı, Kur'an ve sünnetin ortaya koyduğu hayat tarzıdır.

6. "Onlar (takva sahipleri) bollukta da darlıkta da Allah yolunda harcarlar, öfkelerini yenerler, insanları affederler. Allah da işini güzel yapanları sever. Onlar çirkin bir şey yaptıkları veya kendilerine kötülük ettikleri zaman Allah'ı hatırlarlar da hemen günahlarının bağışlanmasını dilerler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki? Onlar, yaptıklarında bile bile ısrar etmezler." (Âl-i İmrân suresi, 134-135. ayetler.)

Bu ayetlerde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İnsanın Allah (c.c.) ile irtibat yolları
B) İslam ahlakının gayesi ve ilkeleri
C) Salih amel işleyenlerin mükâfatları
D) Günahlardan tövbe etmenin önemi
E) Muttaki insanın temel ahlaki nitelikleri

7. “Ey iman edenler! Erkekler diğer erkeklerle alay etmesinler, onlar kendilerinden daha hayırlı olabilirler. Kadınlar da diğer kadınlarla alay etmesinler, alay edilen kadınlar edenlerden daha hayırlı olabilirler. Birbirinizi ayıplamayın, birbirinize kötü ad takmayın. İman ettikten sonra fasıklıkla anılmak ne kötüdür! Günahlarına tövbe etmeyenler yok mu, işte zalimler onlardır. Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının çünkü zannın çoğu günahdır. Gizlilikleri araştırmayın, birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Bak bundan tiksindiniz! Allah’a itaatsizlikten de sakının. Allah tövbeleri çokça kabul eden ve merhameti sonsuz olandır.” (Hucurât suresi, 11-12. ayetler.)

Bu ayetlere göre, “Müminlerin;

- I. Bir kişi hakkında gerçek bilgi ve kanıtı dayanmayan hüküm vermekten kaçınması
II. Herhangi bir özelliğinden dolayı kimseyi hoşlanmadığı bir lakapla anmaması
III. Birbirlerini aşağılamaktan ve kınamaktan sakınması
IV. Allah’a (c.c.) ibadet ederek kulluk borçlarını yerine getirmesi

gerekir.” ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I, II ve III
D) I, III ve IV
E) II, III ve IV
8. Bir Müslüman’ın davranışlarında aşırılıktan uzak durarak ölçülü olması gerekmektedir.

Bu ifade, aşağıdaki hadislerden hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) “Söz ve davranışlarında ileri gidip haddi aşanlar helak oldular.” (Müslim, İlim, 47/4.)
B) “Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeylerden uzak durması, iyi bir Müslüman olduğunu gösterir.” (İmam Mâlik, Muvatta, Hüsnü’l-Huluk,1.)
C) “Orta yolu tutunuz, amellerinizi mükemmelleştirmeye ve Allah’a yakın olmaya gayret ediniz.” (Buhârî, Rikak, 81.)
D) “Sevdiğin kimseyi ölçülü sev ki bir gün sevmeyeceğin bir kişi olabilir. Sevmediğin bir kimseyi de ölçülü şekilde sevmeye ki günün birinde çok sevdiğin bir kimse olabilir.” (Tirmizî, Birr, 60.)
E) “Din kolaylıktır. Dini aşmak isteyen kimse, ona yenik düşer. O hâlde, orta yolu tutunuz, en iyiyi yapmaya çalışınız, o zaman size müjdeler olsun...” (Buhârî, İman, 2/29.)

9. – “Her doğan fitrat üzere doğar. Sonra anne, babası onu Hristiyan, Yahudi veya Mecusi yapar.” (Buhârî, Cenâiz, 92.)
– “Allah’ım, dış görünüşümü güzel yarattığın gibi ahlakımı da güzelleştir.” (Ahmet b. Hanbel, Müsned, C.2, s. 403.)
– “Müminlerin iman yönünden en mükemmel olanı ahlakı en güzel olandır.” (Ebû Dâvûd, Sünnet, 15.)

Verilen hadislerle ilgili;

- I. İnanma duygusu insanın yaratılışında vardır.
II. İnsanın ahlaki güzelliği fiziksel niteliklerine yansır.
III. Güzel ahlak ile iman arasında sıkı bir ilişki vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

10. “Çünkü ümmilere (bilmeyenlere) içlerinden, kendilerine ayetlerini okuyan, onları temizleyen, onlara kitabı ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderen O’dur. Kuşkusuz onlar önceden apaçık bir sapkınlık içindeydiler.” (Cuma suresi, 2. ayet.)

Hz. Muhammed’in (s.a.v.) bu ayette bahsedilen yönüne ilişkin;

- I. “Ben muhakkak ki muallim olarak gönderildim.” (İbn Mâce, Sünnet, 17.)
II. “Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim.” (İmam Mâlik, Muvatta, Hüsnü’l-Huluk, 8.)
III. “Rabbini zikreden kimse ile zikretmeyen kimsenin hâli, diri ile ölünün hâline benzer.” (Buhârî, Deavât, 66.)

hadislerinden hangileri örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

11. Sözlükte, “denge, istikrar, uygunluk, orta yol” manalarına gelen itidal; her şeyi yerli yerince yapmak, verilen ölçüye uymak ve İslam’ın, sınırını çizdiği daire içinde tutum ve davranış göstermek, ifrat ile tefrit arasında erdemli duruş sergilemektir.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu parçada hakkında bilgi verilen kavramla ilgili değildir?

- A) “O, dengeyi koydu, sakın dengeyi bozmayın. Adaletle hareket edin ve ölçüyü bozmayın.” (Rahmân suresi, 7-9. ayetler.)
- B) “Yürüyüşünde ölçülü ol, sesini alçalt, çünkü seslerin en çirkini elbette eşeklerin sesidir.” (Lokmân suresi, 19. ayet.)
- C) “Böylece, sizler insanlara birer örnek olasınız ve peygamber de size bir örnek olsun diye sizi orta bir ümmet yaptık.” (Bakara suresi, 143. ayet.)
- D) “Allah’ı ve peygamberlerini inkâr edenler, Allah ile elçilerinin arasını ayırmak isteyenler ‘Kimine inanırız, kimini inkâr ederiz.’ diyerek bu ikisinin arasında bir orta yol tutmak isterler.” (Nisa suresi, 150-151. ayet.)
- E) “De ki: Ey Kitap Ehli! Dininizde aşırılığa kaçmayın. Daha önce sapmış, pek çoklarını saptırmış ve yolun doğrusundan ayrılmış bir topluluğun heveslerine uymayın.” (Mâide suresi, 77. ayet.)
12. I. “Yoksa onlar, Allah’ın lütuf ve kereminden bağışladığı nimetlerden dolayı insanları mı kıskanıyorlar?” (Nisâ suresi, 54. ayet.)
- II. “Eksik ölçüp tartanların vay hâline! Onlar, insanlardan ölçerek bir şey aldıklarında tam ölçerler. Kendileri başkalarına vermek için ölçüp tarttıklarında ise haksızlık ederler.” (Mutaffifin suresi, 1-3. ayetler.)
- III. Çünkü saçıp savuranlar şeytanın kardeşleri olmuşlardır, şeytan ise Rabbine karşı nankördür. (İsrâ suresi, 27. ayet.)

Bu ayetlerde yerilen davranışlar aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	İsraf	Haset	Hile
B)	Haset	Hile	İsraf
C)	İsraf	Hile	Haset
D)	Hile	İsraf	Haset
E)	Haset	Hile	Hile

13. Ahlak duygusunun oluşmasında ve ahlak eğitiminde asıl olan ailedir. İnsanın doğup büyüdüğü, yetiştiği ilk sosyal yapı olan aile, toplumun kültürel ve ahlaki değerlerini çocuğa aktarır. Bebeklik ve çocukluk yıllarının aile kurumu içerisinde geçirilmesi, ailenin çocuğun karakteri, tutum ve davranışları üzerinde etkili olmasının en önemli sebebidir. İslam ahlak anlayışına göre de ailenin temel görevi çocuklarını dinî, ahlaki ve sosyal açıdan yetiştirmektir. Nitekim Hz. Muhammed de (s.a.v.) “- - -” buyurmuştur.

Bu parçadaki boşluğa anlam akışına uygun olarak aşağıdaki hadislerden hangisi getirilmelidir?

- A) “Hiçbir baba, evladına güzel terbiyeden daha üstün bir hediye vermemiştir.” (Tirmizî, Birr, 33.)
- B) “Kıyamet gününde müminin terazisinde güzel ahlaktan daha ağır bir şey bulunmaz...” (Tirmizî, Birr, 61.)
- C) “Sizin en hayırlınız, ailesine karşı en hayırlı olanınızdır. Ben de aileme karşı en hayırlı olanıyım...” (Tirmizî, Menâkıb, 63.)
- D) “İmanca müminlerin en olgunu, ahlakı en güzel olup aile bireylerine karşı en yumuşak ve lütufkâr davranandır.” (Tirmizî, İman, 6.)
- E) “Bir kişi, sevabını Allah’tan umarak ailesine harcama yaptığında bu harcama onun için sadaka olur.” (Buhârî, İmân, 41.)

14. – “İnsanların gizli hâllerini araştırırsan ya aralarına fesat sokarsın ya da aralarında neredeyse fesat çıkmasına neden olursun.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 37.)
- “Hz. Aişe (r.a.) anlatıyor: Bir gün Hz. Peygamber’e bir insanı, davranışlarını taklit ederek anlattım. Bunun üzerine Allah’ın Elçisi, karşılığında bana dünyayı verseler bile bir insanı hoşlanmayacağı bir şey ile taklit ve tavsif etmeyi kesinlikle sevmem, buyurdu.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 40.)
- “Bizi aldatan, bizden değildir.” (Müslim, İman, 164.)
- “Hasetten sakının! Çünkü ateşin odunu yakıp tükettiği gibi haset de iyi amelleri yakar, bitirir.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 44.)

Verilen hadislerle aşağıdaki davranışlar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) İftira atmak
- B) Gıybet etmek
- C) Kiskançlık etmek
- D) Hile yapmak
- E) Mahremiyeti ihlal etmek

15. “Ey iman edenler! Erkekler diğer erkeklerle alay etmesinler, onlar kendilerinden daha hayırlı olabilirler. Kadınlar da diğer kadınlarla alay etmesinler, alay edilen kadınlar edenlerden daha hayırlı olabilirler. Birbirinizi ayıplamayın, birbirinize kötü ad takmayın. İman ettikten sonra fasıklıkla anılmak ne kötüdür! Günahlarına tövbe etmeyenler yok mu, işte zalimler onlardır. Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının çünkü zannın çoğu günahtr. Gizlilikleri araştırmayın, birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Bak bundan tiksindiniz! Allah’a itaatsizlikten de sakının. Allah tövbeleri çokça kabul eden ve merhameti sonsuz olandır.” (Hucurât suresi, 11-12. ayetler.)

Aşağıdaki hadislerden hangisi bu ayette sakınılması istenen davranışlarla ilgili değildir?

- A) “Zandan sakının çünkü zan yalanın ta kendisidir.” (Müslim, Birr, 28.)
- B) “İnsanların gizli hâllerini araştırırsan ya aralarına fesat sokarsın ya da aralarında neredeyse fesat çıkmasına neden olursun.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 37.)
- C) “Birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah’ın kulları, kardeş olun.” (Buhârî, Edeb, 62.)
- D) “Kim Allah’a ve Resulüne itaat ederse doğru yolu bulmuştur. Kim de onlara isyan ederse ancak kendisine zarar verir. Allah’a hiçbir zarar veremez.” (Ebû Dâvûd, Salât, 221.)
- E) “Bana dünyanın en kıymetli şeylerini verseler ben yine de bir insanı hoşlanmayacağı bir şekilde taklit edip anmayı kesinlikle istemem.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 35.)

16. I. Farsça kökenli bir kelimedir.
II. İslah etmek, düzene koymak, idare etmek, eğitmek, gözetmek anlamlarına gelir.
III. Yüce Allah’ın isimlerinden olan “el-Bari” ile ilgilidir.
IV. İnsanın ahlaki özelliklerinin gelişmesine katkı sağlar.

Bu ifadelerde terbiye ile ilgili verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 10

4. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. ETKİNLİK

- » Ahlak kelimesi, Arapça **h u l k** kelimesinin çoğuludur.
- » **g i y b e t** bir insanın arkasından hoşlanmadığı şekilde konuşmak, bunu başkalarına aktarmaktır.
- » **h a s e t** bir kimsenin sahip olduğu imkânları kıskanmak, bu imkânların ortadan kalkmasını istemektir.
- » **h i l e** yapmak; insanları aldatmak, kandırmak ve karşı tarafı yanıltmaktır.
- » **i f t i r a** bir kimseyi asılsız olarak suçlamak, ona gerçekte olmayan kötülük ve kusur isnat etmektir.
- » **i s r a f** genel olarak tutum ve davranışlarda ölçü dışına çıkmaktır.
- » **s u i z a n** bir kişi hakkında kötü düşünmek ve kötü kanaate sahip olmaktır.
- » **t a k v a** insanın her türlü kötülükten uzaklaşarak özü ile sözünün bir olmasıdır.
- » **t e c e s s ü s** insanların gizli hâllerini, ayıp ve kusurlarını araştırmaktır.
- » **y a l a n** gerçek dışı söz söylemek, asılsız bilgi ve haber vermektir.

2. ETKİNLİK

- "Kardeşine bir söz söylediğinde o sana inanırken senin ona yalan söylemiş olman ne büyük bir ihanet!" (Ebû Dâvûd, Edeb, 71.) 4
- "Ben güzel ahlakı (huyuları) tamamlamak için gönderildim." (İmam Malik, Muvatta, Hüsnü'l-Huluk, 8.) 1
- "Her doğan fitrat üzere doğar. Sonra anne babası onu Hristiyan, Yahudi veya Mecusi yapar" (Buhârî, Cenâiz, 92.) 3
- "Her duyduğunu söylemesi kişiye yalan olarak yeter." (Ebû Dâvûd, Edeb, 80.) 4
- "Ben muhakkak ki muallim olarak gönderildim." (İbn Mâce, Sünnet, 17.) 3
- "Söz ve davranışlarında ileri gidip haddi aşanlar helak oldular." (Müslim, İlim, 47/4.) 5
- "Orta yolu tutunuz, amellerinizi mükemmelleştirmeye ve Allah'a yakın olmaya gayret ediniz." (Buhârî, Rikak, 81.) 5
- "Sevdiğin kimseyi ölçülü sev ki bir gün sevmeyeceğin bir kişi olabilir. Sevmediğin bir kimseyi de ölçülü şekilde sevmek ki günün birinde çok sevdiğin bir kimse olabilir." (Tirmizî, Birr, 60.) 5
- "İnsanların gizli hâllerini araştırırsan ya aralarına fesat sokarsın ya da aralarında neredeyse fesat çıkmasına neden olursun." (Ebû Dâvûd, Edeb, 37.) 4
- Hz. Aişe'ye Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ahlakı sorulunca o, şu cevabı vermiştir: "Siz Kur'an okumuyor musunuz? O'nun ahlakı Kur'an'dı." (Müslim, Salatü'l-Müsafirin, 139.) 2
- "Birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun." (Buhârî, Edeb, 62.) 4

4. ETKİNLİK

"Ey iman edenler! Erkekler diğer erkeklerle alay etmesinler, onlar kendilerinden daha iyi olabilirler. Kadınlar da diğer kadınlarla alay etmesinler, alay edilen kadınlar edenlerden daha iyi olabilirler. Birbirinizi ayıplamayın, birbirinize kötü ad takmayın. İman ettikten sonra fâsiklıkla anılmak ne kötüdür! Günahlarına tövbe etmeyenler yok mu, işte zalimler onlardır. Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının çünkü zannın çoğu günahtır. Gizlilikleri araştırmayın, birbirinizin giybetini yapmayın. Herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Bak bundan tiksindiniz! Allah'a itaatsizlikten de sakının. Allah tövbeleri çokça kabul etmektedir, rahmeti sonsuzdur."

(Hucurât suresi, 11-12. ayetler.)

5. ETKİNLİK

1. İnsanın iyi veya kötü olarak vasıflandırılmasına yol açan manevi nitelikleri, huyuları ve bunların etkisiyle ortaya konan iradeli davranışlar bütünü. (AHLAK)
2. İnsanları aldatmak, kandırmak ve karşı tarafı yanıltmak. (HİLE)
3. Kesin olmayan bilgiye dayalı hüküm vermek. (ZAN)
4. İslah etmek, düzene koymak, idare etmek, eğitmek, gözetmek. (TERBİYE)
5. Mahremiyet ihlalinin İslam literatüründeki karşılığı. (TECESSÜS)
6. Bir insanın arkasından hoşlanmadığı şekilde konuşmak, bunu başkalarına aktarmak. (GIYBET)
7. Bir kişi hakkında kötü düşünmek ve kötü kanaate sahip olmak. (SUIZAN)
8. Maddî imkânları gereksiz yere tüketmek, tutum ve davranışlarda ölçü dışına çıkmak. (ISRAF)
9. Bir kimsenin sahip olduğu imkânları kıskanmak, bu imkânların ortadan kalkmasını istemek. (HASET)
10. Bir kimseye kasıtlı ve asılsız suç yüklemek, kara çalmak, çamur atmak. (İFTİRA)
11. Gerçek dışı söz söylemek, asılsız bilgi ve haber vermek. (YALAN)
12. Utanma, utanç duyma. (AR)

Cevap Anahtarları

F	H	U	A	H	L	A	K	S	C
A	Ü	N	A	Z	İ	U	S	Ü	T
R	G	R	A	T	E	S	İ	S	E
S	U	İ	R	E	L	S	F	S	R
İ	T	İ	Y	İ	İ	T	E	B	
Z	V	E	E	B	H	İ	İ	C	İ
Z	A	.	S	A	E	Y	R	E	Y
E	T	N	L	A	E	T	A	T	E
N	A	L	A	Y	H	R	.	A	R

AYET MEALİ

"Ey iman edenler! Erkekler diğer erkeklerle alay etmesinler; onlar kendilerinden daha iyi olabilirler; kadınlar da diğer kadınlarla alay etmesinler; alay edilen kadınlar edenlerden daha iyi olabilirler. Birbirinizi karalamayın, birbirinize kötü ad takmayın. İman ettikten sonra fâsiklıkla anılmak ne kötüdür! Günahlarına tövbe etmeyenler yok mu, işte zalimler onlardır. Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının; çünkü bazı zanlar günahtır. Gizlilikleri araştırmayın, birbirinizin giybetini yapmayın; herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Bak bundan tiksindiniz! Allah'a itaatsizlikten de sakının. Allah tövbeleri çokça kabul etmektedir, rahmeti sonsuzdur."

(Hucurât suresi, 11-12. ayetler.)

Bakalım baş ka
neler varmış?

DÖGM Materyal

DÖĞM MATERYAL

Etkinlik
Kitabı

Soru
Havuzu

Video

Etkileşimli
Kitap

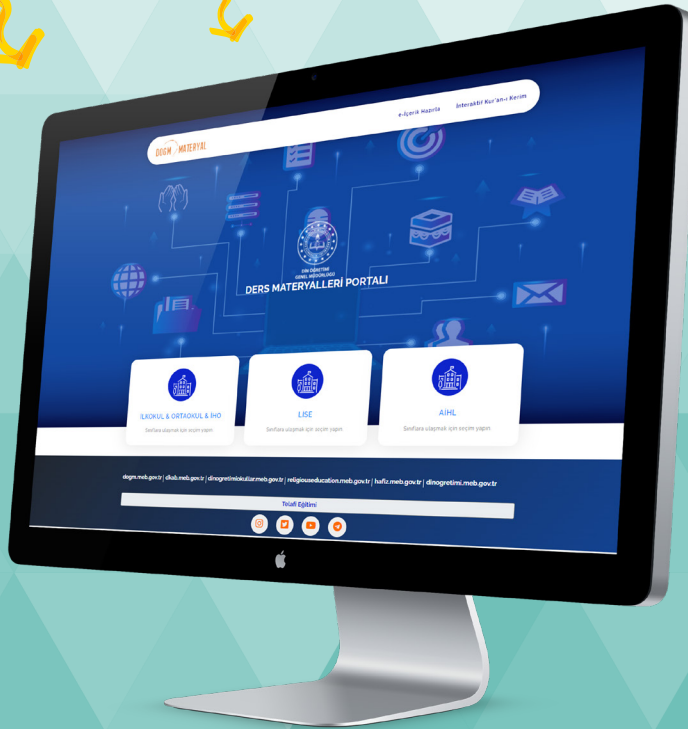
Çalışma
Kitabı

Etkinlik
Uygulamaları

İnfografi

Sesli
Kitap

Ders
Sunusu

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ